

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนสำหรับการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีของรัฐและเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนสำหรับการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพต่อสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนของรัฐ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพต่อสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนของเอกชน การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ

1.1 อาจารย์พยาบาลที่รับผิดชอบในการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลจากคณะพยาบาลศาสตร์ของรัฐ 6 แห่ง และคณะพยาบาลศาสตร์เอกชน 5 แห่ง จำนวนทั้งหมด 442 คน

1.2 พยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยที่นักศึกษาขึ้นฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลเพื่อการสอน ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐ 6 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 5 แห่ง มีจำนวนทั้งหมด 2,006 คน

2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้ง 2 กลุ่ม จะคำนวณได้จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ.2527:63)

ผลการคำนวณปรากฏว่า ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล 210 คน และขนาดกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพเป็น 334 คน

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากประชากรทั้งสองกลุ่ม ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่มประชากรย่อย อาจารย์พยาบาลจะแบ่งตามคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 11 แห่ง ส่วนพยาบาลวิชาชีพแบ่งตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่ส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติทั้งสิ้น 11 แห่ง การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรย่อยนั้นทำได้โดยคำนวณในลักษณะของการสุ่มตามสัดส่วน (Proportinate Random Sampling) โดยใช้สูตร

$$n_1 = \frac{n_0 \cdot N_1}{N}$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้จะเป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งกลุ่มอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ ดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์พยาบาล จากคณะ
พยาบาลศาสตร์ และพยาบาลวิชาชีพจากโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน

หน่วยงาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะพยาบาลศาสตร์		
1. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	90	43
2. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล	72	33
3. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	65	31
4. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	60	29
5. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	32	15
6. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	23	11
7. คณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ	22	10
8. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน	20	10
9. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยหัวเฉียว	23	11
10. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น	20	10
11. วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์	15	7
รวม	442	210

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยงาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติ		
1. โรงพยาบาลศิริราช	420	70
2. โรงพยาบาลรามาธิบดี	310	51
3. โรงพยาบาลมหาราชานคร เชียงใหม่	250	41
4. โรงพยาบาลศรีนครินทร์	216	36
5. โรงพยาบาลวิทยาลัยสงขลานครินทร์	200	33
6. โรงพยาบาลประจำจังหวัดยะเชิงเทรา	76	13
7. โรงพยาบาลแมคคอร์มิค	120	20
8. โรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน	154	25
9. โรงพยาบาลหัวเฉียว	120	20
10. โรงพยาบาลมิชชั่น	100	17
11. โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์	40	8
รวม	2006	334

ศูนย์วิทยทรัพยากร 2006
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 ใช้เกณฑ์โรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล รัศมีปริญญาตรี (พวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2527 หน้า 4 - 5) โดยสร้างเป็นแบบตรวจสอบ เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ หัวหน้าพยาบาล หรือผู้แทน ของโรงพยาบาลต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอน และศึกษาเอกสารต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเพิ่มเติม (ภาคผนวก)

ชุดที่ 2 สร้างแบบสอบถาม เพื่อตามความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอน (ภาคผนวก) โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ค้นคว้าประสงค์ในการออกแบบสอบถาม ใ้ข้อสอดคล้องกับหัวข้อของการวิจัย และอยู่ในขอบเขตของการวิจัย
2. ศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเพื่อการสอนจากตำรา เอกสารการวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนปรึกษาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามให้เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบคือ อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ ใ้แก่ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 1 - 4)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอน โดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีจำนวน 70 ข้อ (ข้อ 1 - 70) ยังมีรายละเอียดคือ

1. ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะทางกายภาพของโรงพยาบาล	จำนวน 8 ข้อ	(ข้อ 1 - 8)
ลักษณะทางกายภาพของหอผู้ป่วย	จำนวน 7 ข้อ	(ข้อ 9 - 15)

2. ลักษณะโครงสร้าง และหน้าที่

- ลักษณะโครงสร้างและหน้าที่ของโรงพยาบาล จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 16-20)
 ลักษณะโครงสร้างและหน้าที่ของแผนกพยาบาล จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 21-24)
 ลักษณะโครงสร้างและหน้าที่ของหอผู้ป่วย จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 25-30)

3. การประสานงาน

- การประสานงานระหว่างฝ่ายบริหารของโรงพยาบาล และฝ่ายการศึกษา
 จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 31-34)
 การประสานงานระหว่างแผนกพยาบาลและฝ่ายการศึกษาพยาบาล
 จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 35-39)
 การประสานงานระหว่างหอผู้ป่วยกับอาจารย์พยาบาล
 จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 40-43)

4. ประสบการณ์เรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

- ผู้ป่วยและผู้มารับบริการ จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 44-47)
 การเรียนการสอนบนหอผู้ป่วย จำนวน 14 ข้อ (ข้อ 48-61)
 ทรัพยากรที่เอื้ออำนวย จำนวน 9 ข้อ (ข้อ 62-70)

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนนในแบบสอบถามตอนที่ 2 มีเกณฑ์การพิจารณา 1 - 5 ระดับ โดยให้ระดับคะแนนต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วย	หรือเป็นจริงมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วย	หรือเป็นจริงมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วย	หรือเป็นจริงปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วย	หรือเป็นจริง น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย	หรือไม่เป็นจริง

ผู้วิจัยได้กำหนด เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยที่ไว้มาดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	เห็นด้วย	มากที่สุด
	3.50 - 4.49	เห็นด้วย	มาก
	2.50 - 3.49	เห็นด้วย	ปานกลาง
	1.50 - 2.49	เห็นด้วย	น้อย
	1.00 - 1.49	ไม่เห็นด้วย	

เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้าน

ก. ด้านลักษณะทางกายภาพ

ข. ด้านลักษณะโครงสร้างและหน้าที่ ทั้ง 2 ด้านนี้ใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยรวม

ตรงกันคือ

67.36 - 75.00	เห็นด้วยมากที่สุด
52.36 - 67.35	เห็นด้วยมาก
27.36 - 52.35	เห็นด้วยปานกลาง
22.36 - 27.35	เห็นด้วยน้อย
15.00 - 22.35	ไม่เห็นด้วย

ค. ด้านการประสานงาน

58.38 - 65.00	เห็นด้วยมากที่สุด
45.38 - 58.37	เห็นด้วยมาก
32.38 - 45.37	เห็นด้วยปานกลาง
19.38 - 32.37	เห็นด้วยน้อย
13.00 - 19.37	ไม่เห็นด้วย

ง. ก้านประสพการณ์เรียนรู้ของนักศึกษา

121.24 - 135.00	เห็นควมมากที่สุด
94.24 - 121.23	เห็นควมมาก
67.24 - 94.23	เห็นควมปานกลาง
40.24 - 67.23	เห็นควมน้อย
27.00 - 40.23	ไม่เห็นควม

4. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 9 ท่าน (ภาคผนวก) คือ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	จากสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ	3 ท่าน
ผู้ทรงคุณวุฒิ	จากสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน	3 ท่าน
ผู้ทรงคุณวุฒิ	ทางการอุดมศึกษา	3 ท่าน

เพื่อพิจารณาถึงความครอบคลุม ความเหมาะสม ความชัดเจนของถ้อยคำในแบบสอบถาม แต่ละข้อรายการ มีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นควมเกินร้อยละ 80 หรือผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ใน 9 ท่าน เห็นควมในข้อรายการนั้น ผลการตรวจสอบพบว่ามีเพิ่มเติมเนื้อหาเพื่อให้ครอบคลุม 3 ข้อ และตัดออก 3 ข้อ ข้อรายการทั้งหมดที่เหลือเป็นข้อความที่เห็นควมและได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไข และปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้

5. การหาความเที่ยงตรง (Reliability)

นำแบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ 30 คน แบบสอบถามใช้ทั้งหมด จึงนำออกมาหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ตั้งแต่ข้อ 1 - 70 โดยใช้สูตร Cronbach's Coefficient Alpha โดยได้ค่าความเที่ยง 0.89

หลังจากนั้นก็นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ 6 แห่ง และสถาบันการศึกษาพยาบาลของเอกชน 5 แห่ง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือให้อาจารย์พยาบาลขอแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามเองในเขตกรุงเทพฯ ส่วนต่างจังหวัดจะส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

2. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี เป็นโรงพยาบาลของรัฐ 6 แห่ง และโรงพยาบาลเอกชน 5 แห่ง เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์หัวหน้าพยาบาลหรือผู้แทนเกี่ยวกับโรงพยาบาลเพื่อการสอน การเกณฑ์ขบวนมหาวิทยาลัย ติดต่อขอเอกสารต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเพื่อนำมาศึกษาเพิ่มเติม และขอความร่วมมือให้พยาบาลวิชาชีพขอแบบสอบถาม

โรงพยาบาลที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนโรงพยาบาลที่อยู่ต่างจังหวัดผู้วิจัยจะเขียนจดหมาย โทรศัทพ์ทางไกลถามหัวหน้าพยาบาล หรือผู้แทน และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

3. การเก็บแบบสอบถามคืนจากคณะพยาบาลศาสตร์ และโรงพยาบาลต่าง ๆ 22 แห่ง เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาจากทุกสถาบันแล้ว พบว่ามีแบบสอบถามที่วิเคราะห์ได้ 503 ฉบับ จากจำนวน 544 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.46 ทั้งรายละเอียดตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามคณะพยาบาลศาสตร์
และโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน

หน่วยงาน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
	แบบสอบถาม ที่ส่ง	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	
คณะพยาบาลศาสตร์			
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	43	39	90.6
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ รามธิบดี	33	29	87.87
คณะพยาบาลศาสตร์ เชียงใหม่	31	29	93.54
คณะพยาบาลศาสตร์ ชอนแก่น	29	27	93.10
คณะพยาบาลศาสตร์ สงขลา	15	14	93.33
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย- ศรีนครินทรวิโรฒบางแสน	11	10	90.90
รวม	162	148	91.35
คณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค			
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน	10	9	90
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยหัวเจียว	10	10	100
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น	11	11	100
วิทยาลัยพยาบาล เชนท์หลุยส์	10	9	90
วิทยาลัยพยาบาล เชนท์หลุยส์	7	7	100
รวม	48	46	95.83

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หน่วยงาน	จำนวน แบบสอบถาม ที่ส่ง	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
โรงพยาบาลสำหรับฝึกปฏิบัติ			
โรงพยาบาลศิริราช	70	66	94.28
โรงพยาบาลรามธิบดี	51	47	92.15
โรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่	41	38	92.68
โรงพยาบาลศรีนครินทร์	36	33	91.66
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	33	31	93.93
โรงพยาบาลประจำจังหวัด ฉะเชิงเทรา	13	12	92.30
รวม	244	227	93.03
โรงพยาบาลแมคคอร์มิค	20	19	95
โรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน	25	24	96
โรงพยาบาลหัวเฉียว	20	16	80
โรงพยาบาลมิชชั่น	17	16	94.11
โรงพยาบาล เซนต์หลุยส์	7	7	100
รวม	89	82	92.13

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนของรัฐ 6 แห่ง เอกชน 5 แห่ง ตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยหาความถี่

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามความคิดเห็น ของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ ต่อสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอน ทั้งของรัฐและเอกชน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX (Statistical Package for the Social Sciences) โดยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาการชดเชย
2. สภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนของรัฐ เป็นรายคันและรายข้อ ตามความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบค่าที (t-test)
3. สภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอน ของเอกชนเป็นรายคัน และรายข้อ ตามความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ ต่อสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนของรัฐ เป็นรายคัน และผลรวมโดยหาค่าเฉลี่ยรวม และทดสอบค่าที
5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ ต่อสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาลเพื่อการสอนของเอกชน เป็นรายคัน และผลรวมโดยหาค่าเฉลี่ยรวม และทดสอบค่าที